

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)
SSN Beata Gudowska
SSN Halina Kiriło
SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Staryk
SSN Jolanta Strusińska-Żukowska
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie ze skargi L. [...]
na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 grudnia 2015 r.,
w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 lutego 2016 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Uchwałą z 17 grudnia 2015 r. Państwowa Komisja Wyborcza (dalej jako PKW) na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 38a ust 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924 oraz z 2015 r., poz. 1064 i 1485, dalej jako ustawa o partiach politycznych) odrzuciła sprawozdanie partii politycznej L. [...] (dalej jako L.) o źródłach finansowania, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2014 r. z powodu naruszenia art. 35 ust. 2 ustawy o partiach politycznych.

W uzasadnieniu uchwały PKW podniosła, że w części sprawozdania obejmującej wpływy i wydatki Funduszu Wyborczego, L. wykazała, iż pozyskała środki w wysokości 735,22 zł, które były gromadzone na dwóch rachunkach bankowych prowadzonych w [...] Bank S.A., opisanych jako konto podstawowe L. oraz konto Funduszu Wyborczego. PKW wyjaśniła, że w 2013 r. L. posiadała rachunek bankowy dla Funduszu Wyborczego, prowadzony w Banku [X.] S.A., którego stan na 31 grudnia 2013 r. wynosił 79,27 zł. Z wyjaśnień partii wynika, iż rachunek ten został zamknięty, a środki na nim zgromadzone posłużyły do uregulowania opłat bankowych. Natomiast wykazany w sprawozdaniu rachunek Funduszu Wyborczego partii za rok 2014, prowadzony w [...] Bank S.A., był rachunkiem Komitetu Wyborczego L. uczestniczącego w wyborach do jednostek samorządu terytorialnego w listopadzie 2014 r., co oznacza, że wykazane w sprawozdaniu przychody i wydatki Funduszu Wyborczego były przychodami i kosztami poniesionymi przez Komitet Wyborczy L.. Z kolei drugi rachunek w [...] Bank S.A., wykazany w sprawozdaniu jako rachunek Funduszu Wyborczego, jest rachunkiem bieżącym partii.

Z analizy dokumentów złożonych wraz ze sprawozdaniem oraz dodatkowych wyjaśnień złożonych przez Skarbnika partii wynika, że L. w 2014 r. nie posiadała Funduszu Wyborczego, mimo iż uczestniczyła w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego w listopadzie 2014 r. Stosownie do art. 35 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia uczestnicząca w wyborach powinna mieć Fundusz Wyborczy w celu finansowania udziału w wyborach, a o utworzeniu i likwidacji Funduszu Wyborczego partia powinna powiadomić PKW. Gromadzenie i wydatkowanie środków przeznaczonych na finansowanie udziału partii w wyborach bez pośrednictwa Funduszu Wyborczego narusza art. 35 ust. 2 ustawy o partiach politycznych i stanowi przesłankę do odrzucenia sprawozdania finansowego.

L. zaskarżyła powyższą uchwałę PKW i wniosła o warunkowe przyjęcie sprawozdania finansowego. Zaskarżonej uchwale zarzuciła naruszenie art. 35 ust. 2 ustawy o partiach politycznych. W uzasadnieniu skargi L. stwierdziła, że podniesione przez PKW błędy w sprawozdaniu finansowym partii są wynikiem wewnętrznej reorganizacji oraz zmiany władz L.. Partia przyznała, iż część

uchybień jest wynikiem nieprawidłowej komunikacji z jej członkami oraz braku fachowej pomocy przy prowadzeniu spraw partii, z uwagi na jej trudną sytuację finansową.

W odpowiedzi na skargę PKW podtrzymała stanowisko wyrażone w zaskarżonej uchwale podkreślając, że udział partii w wyborach został sfinansowany niezgodnie z ustawą o partiach politycznych, a partia nie poddała się badaniu biegłego rewidenta, czemu argumentacja podniesiona w skardze nie zaprzecza.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 35 ustawy, partia polityczna tworzy stały Fundusz Wyborczy w celu finansowania udziału partii politycznej w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach organów samorządu terytorialnego (ust. 1), a wydatki partii politycznej na cel, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej. W tym celu środki pieniężne przekazywane są na odrębny rachunek bankowy odpowiedniego komitetu wyborczego (ust. 2). Natomiast podstawę odrzucenia sprawozdania, o której mowa w art. 38a ust. 2 pkt 5 ustawy o partiach politycznych, stanowi „gromadzenie lub dokonywanie wydatków na kampanie wyborcze z pominięciem Funduszu Wyborczego”. Przewidziana w tym przepisie sankcja odrzucenia sprawozdania finansowego partii wynika z ustalenia, że gromadzono środki i dokonywano wydatków na kampanię wyborczą z pominięciem Funduszu Wyborczego, a nie z ustalenia odnoszącego się do braku funduszu wyborczego.

Takie ustalenie w niniejszej sprawie wynika z treści odrzuconego sprawozdania oraz wyjaśnień L.. Podstawę faktyczną odrzucenia sprawozdania L. stanowiło gromadzenie i wydatkowanie środków przeznaczonych na finansowanie udziału partii w wyborach samorządowych bez pośrednictwa Funduszu Wyborczego. W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych L. wykazała, w rubrykach dotyczących wpływów i wydatków Funduszu Wyborczego,

jako przychód Funduszu Wyborczego kwotę 496,70 zł, która została zgromadzona na rachunku bankowym będący kontem podstawowym tej partii politycznej, a nie kontem jej funduszu wyborczego. Ponadto, w skardze L. przyznała, iż wpłaty na fundusz wyborczy przekazywane były na konto podstawowe L.. Skarżący nie zauważył przy tym, że rachunek podstawowy partii politycznej ani rachunek komitetu wyborczego tej partii nie jest rachunkiem funduszu wyborczego partii.

Z ustawy o partiach politycznych wynika obowiązek utworzenia Funduszu Wyborczego, dla którego prowadzony jest odrębny rachunek bankowy. Na rachunek ten partia polityczna przekazuje środki na kampanię wyborczą. Dopiero z tego rachunku fundusze przekazywane są na rachunek właściwego komitetu wyborczego. Zgodnie zaś z art. 35 ust. 2 ustawy o partiach politycznych wydatki partii politycznej na kampanię wyborczą mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej. Do naruszenia tego przepisu dochodzi, gdy wydatki na kampanię wyborczą pokrywane są wprost z rachunku bankowego będącego kontem podstawowym partii politycznej, jak i z rachunku bankowego komitetu wyborczego, o ile nie zostały na ten rachunek przekazane za pośrednictwem funduszu wyborczego partii politycznej (rachunku bankowego tego funduszu), lecz z rachunku podstawowego partii politycznej.

W tych okolicznościach faktycznych, wiążących dla Sądu Najwyższego, PKW zasadnie odrzuciła sprawozdanie L. za 2014 r. Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 38 ust. 2 pkt 5 ustawy o partiach politycznych Państwowa Komisja Wyborcza odrzuca sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym w wypadku stwierdzenia gromadzenia lub dokonywania wydatków na kampanie wyborcze z pominięciem Funduszu Wyborczego. Przepis ten ma brzmienie kategoryczne i nakazuje odrzucenie sprawozdania wyborczego przy spełnieniu wskazanych w nim przesłanek (postanowienie Sądu Najwyższego z 1 października 2007 r., III SK 9/07, Legalis nr 309599).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 38a ust. 2 pkt 5 ustawy o partiach politycznych.